מרכז
אמנויות
וגלריה

ע"ש אפטר-ברר, מעלות-תרשיחא (ע"ר)

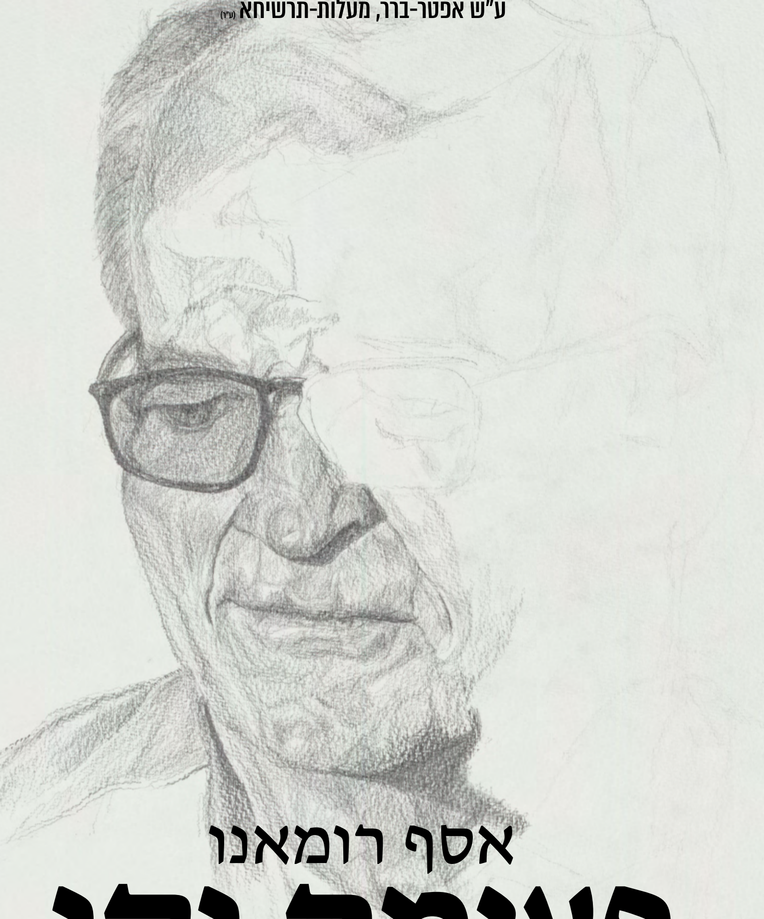

אסף רומאנו

פְּעִימָה וְקַו

أساف رومانو نبضة وضربة فرشاة

03.01-26.02.25 אוצרת: מיטל קילמניק القيّمة: ميطال كيلمنيك

מרכז
אמנויות
וגלריה
ע"ש אפטר-ברר, מעלות-תרשיחא (ע"ר)

artsmaalot.com

מרכז אומנויות וגלריה ע"ש אפטר-ברר

רח' בן גוריון 15, מעלות תרשיחא
א, ב, ד 10:00-14:00, 16:00-19:00
ג, ה 10:00-16:00 שבת 11:00-13:00

יו"ר העמותה: מישאל חירורג
מנהלת הגלריה ומרכז אמנויות: תמי שחר-ירון
אוצרת התערוכה: מיטל קילמניק
הדרכות: יעל רמון, יעל שלו
עריכה לשונית: יהודית ליניק-לוי
תרגום לערבית: נוואף עתאמנה
תרגום לאנגלית: אבנר גרינברג
עיצוב גרפי: Studio MiKa
צילום: מיטל קילמניק
סריקות: סטודיו HC תל אביב

בתמיכת:
משרד התרבות והספורט
הפדרציה היהודית של פילדלפיה רבתי

مركز الفنون والجاليري على اسم افتر برر

شارع بن غوريون 15، معلوت ترشيحا
الأحد، الاثنين، الأربعاء 10:00-14:00، 16:00-19:00
الخميس والجمعة 10:00-16:00 السبت 10:00-16:00

رئيس الجمعيّة: ميشيل حيرورغ
مديرة الجاليري ومركز الفنون: تامي شاحر يرون
قيّمة المعرض: ميطال كيلمنيك
ارشاد: ياعيل رمون، ياعل شليق
التحرير اللغوي: يهودين لينيك ليڤي
الترجمة العربية: نواف عثامنة
الترجمة الإنجليزية: يهوديت افلطون
التصميم الجرافيكي: Studio MiKa
تصوير: ميطال كيلمنيكن أساف رومانو
مسح ضوئي: استوديو HC تل أبيب

بدعم:
وزارة الثقافة والرياضة
اتحاد اليهود في فيلادلفيا الكبرى

Jewish Federation of Greater Philadelphia

→

בחזית: **מנפרד**, 2020, גרפיט על נייר, 60X50 ס"מ
صورة الغلاف: **منفريد**، 2020، غرافيت على ورق، 60X50 سم
cover image: **Manfred**, 2020, Graphite on paper, 60X50 cm

←

מראה הצבה: **ארנב מדברי**, 2018, שמן על בד, 55.2X42.5 ס"מ
דיוקן נעמה אורי, 2016-18, שמן על בד, 52X45 ס"מ
דיוקן המשורר דודו פלמה, 2021, גרפיט על נייר 50X35 ס"מ

منظر التثبيت: **أرنب صحراوي**، 2018، زيت على قماش، 55.2X42.5 سم
بورتريه نعمة أوري، 2016-18، زيت على قماش، 52X45 سم
بورتريه الشاعر داڤيد بلما، 2021، غرافيت على ورق 50X35 سم

Placement view: **Desert Rabbit**, 2018, Oil on canvas, 55.2X42.5 cm
Naama Ori portrait, 2016-18, Oil on canvas, 52X45 cm
Portrait of the poet Dudu Palma, 2021, Graphite on paper, 50X35 cm

אסף רומאנו
פְּעִימָה וְקַו*

חדר, תקרה גבוהה, קירות עמוסים ציורים ורישומים, כיור קטן, כורסא אדומה רעועה, כן ציור גדול במרכז.

דפיקה בדלת, גבר בחולצת עבודה כחולה נכנס, מתרווח על כורסת המודל, מתמקד במבטו בנקודה אחת, מניח מאחוריו את מה שהיה עד לא מזמן וממתין. רומאנו הצייר, מתיישב מול הכן, לוקח את כלי הציור ומתחיל בעבודתו.

תיאור זה הוא אחד מיני רבים שניתן לדמיין כשצועדים אל האטלייה של רומאנו ומישירים מבט אל הדיוקנאות התלויים על הקירות. נראה כי רומאנו מהלך קסמים על דוגמניו. הוא מציג ברגישות את נקודת המבט שלו ובמיומנות רבה הוא חודר את השכבות העוטפות את הדמות שמולו, המצוירת, ומציף אצל המתבונן מהצד, תחושות של כנות, חמלה, עצבות, בדידות ואהבה.

ארבעה גופי עבודה לוקטו לתערוכה בגלריה ע"ש אפטר ברר במרכז אמנויות מעלות-תרשיחא, ולהם מכנה משותף הנושא את צמד המילים 'מבט רגיש.' העבודות של רומאנו מציגות נקודות מבט שונות המבטאות את רגישותו של האמן ואת פגיעותה של הדמות שבחר לצייר.

אחד. דיוקנאות

"כשאני "נכנס" לציור, אני ער לכך שזהו ציור תיאטרלי, מבויים, מאורגן בהקפדה ובדיוק. החדר מהווה "במה". מבנה של תרבות, המספר סיפור." [1]

לדיוקן האנושי היסטוריה ומסורת ארוכת שנים. בעולם העתיק, השליטים או בני המעמד העליון היו אלה שזכו לתיאור בציור ובפסל. הדיוקן הנציח את רוחם של המפורסמים: פילוסופים, משוררים, הוגי דעות, בעלי תפקידים וגם כאלו שהיו בידם האמצעים לתשלום עבור המלאכה, כדי שרוחם תמשיך לרחף ולהשפיע על הדורות הבאים.

רומאנו משחזר את המסורות האלה, בדרך ייחודית לו. לסדנה שלו מגיעים אנשים מן השורה, חברים קרובים ורחוקים, מכרים וכאלו שרומאנו מזהה בהם פוטנציאל ציורי. אלו אנשים שבפניהם נחרשו עמקים וגבעות המייצרים כתמי אור וצל מרשימים ושעיניהם מבטאות עומק. התשוקה הציורית של רומאנו נובעת ממראות אלו. הוא מזמין אותם להיכנס לאטלייה הגלילי שלו, כל אחד מתיישב בתורו ומפקיד את דמותו בידי האמן. הדקות חולפות, כתמי הצבע מתהווים על הבד ובין לבין נרקמות מילים בודדות למשפטים, לשיחה ולמהות. שני אנשים בחדר, כן ציור אחד ביניהם, עור ורקמה מופשלים ואמת מזוקקת נחשפת בקו ובכתם.

הקשר המיוחד שנרקם בזמן הציור, יהדהד עוד שנים בנפשם של הצייר והמצוייר. הכתמים שהתמזגו באופן סינרגטי לדיוקן שלם מוצגים לראווה ומזמינים את הצופה לצלול לתוכם, להישיר מבט כנה ולאמץ את מה שהדיוקן מציע. רומאנו מצליח לעורר בצופה משהו מאותה רוח שריחפה בסטודיו בעת הציור.

דיוקנותיהם של **רינה, נמרוד, נעמה ואורי** מביטים באומץ אל המאסטר רומאנו ואל הצופה. המבט הקפוא לכאורה של הדמויות, מפשיר משהו אצל הצופה וחיים שלמים מועברים אליו במבט אחד.

* שם התערוכה הושאל מספרם של אסף רומאנו ופיטר גילבי שפורסם בשנת 2021.

1 פ. גלבי, א. רומאנו (2021), **פעימה וקו, רופא וצייר משוחחים על רפואה, אמנות, חיים.** הקיבוץ המאוחד: בני ברק. עמ' 20

שניים. זוגות

"על מנת ליצור חוויה משמעותית, יש לברור בקפידה רבה את המידע החזותי ולהבין גם על מה מוותרים." [2]

האינטימיות המתהווה בין כותלי הסטודיו, מועצמת כשהאמן מתעד זוג. מעגלי החשיפה מתרחבים ולעיניו של הצייר נגלות נפשות הקשורות בקשר זוגי. **מעין ונמרוד, אראלה וסטיב** לא מביטים אל רומאנו. הראשונים מביטים הצידה, כל אחד לנקודה אחרת ונראים מבוימים. מה יכול המבט לספר לצופה מן הצד על טיב הקשר ועל אותו רגע נדיר מול צייר? ברגע החשיפה האינטימית ובשקט שלו נבחן הקשר האנושי.

מעין ונמרוד בטוחים בעירומם, גאים אך מסיטים את מבטם **אראלה וסטיב** לעומתם, חשופים בנוכחותם מעבר לקנבס. הבחירה של רומאנו להצעיד אל הסטודיו שלו זוגות, מאזכרת את הבחירה התנ"כית להצעיד שניים מכל סוג לתיבתו של נח. השנים ידאגו להמשכיות, יבשרו תקווה לעולם בטוח ואישור לאינטימיות ההישרדותית.

אינטימיות זוגית מופיעה גם ברישום **האסף האחר** המתאר את דמותה של אחות סבתו ובנה אסף, בריגה של שנות ה-30 של המאה ה-20. אסף הילד עומד על כיסא ואימו תומכת בו. מרחב הציור ריק ושתי הדמויות מהוות את מרכז הכובד בחלל הציורי. רומאנו הקפיד להסיר משקל מתיאור הכיסא. הכיסא המרחף מתואר בקווי מתאר בלבד. הדמויות המספרות סיפור משפחתי טראגי של אנטישמיות בצל מלחמת העולם השנייה, תוארו ברישום מלא, גדוש ורך.

שלוש. בעלי חיים

"כשאנו נעתרים לעבודת אמנות, לכוחה, לקסם שבה, אנחנו לוקחים אתנו משהו ממנה אל החיים עצמם." [3]

בעלי החיים אצל רומאנו מתוארים כעושים אתנחתא במרוץ ההישרדות והבריחה שלהם. ברגע מסוים, תוך כדי ריצה והתנשמות, הם מישירים מבט אל הצייר. רומאנו לוכד את הרגע הזה ומזקק אותו אל הבד. הוא מנציח רגע נדיר, בתקשורת בלתי אמצעית, המבטאת סקרנות, פחד ואהבה.

התיאורים שלו מטאפוריים מיסודם. הוא מתאר מעגלי תקשורת המעוררים תחושה חווייתית ומפעילים רגש אצל הצופים. פירוק צורני ותוכני של הציורים מאפשר התבוננות על טכניקות, סגנונות, סמלים ומקורות השפעה.

העבודה **ארנב מדברי** מהדהדת את הציור **ארנבת צעירה**[4] של אלברט דירר[5] (Albrecht Durer) בן המאה ה-16. העבודה ממחישה את הקשר בין האמנות לטבע בתיאור מדויק ומפורט המעיד על כישרון בחקר הפרופורציות ובחיקוי הטבע. בדומה לדירר ומאסטרים גדולים נוספים, הוא רושם חיות בסביבתן הטבעית ובחדר עבודתו הוא מצייר גם חיות ללא רוח חיים. בתערוכה מופיע רישום של **ארנבת טרופה** השרועה במרכז חלל הדף כשעדיין ניתן להרגיש את חום גופה ורכות פרוותה.

הציור **האייל הנכחד** מנכיח השפעה היסטורית של **הטונדו** - המונח הרנסנסי ליצירות אמנות בפורמט עגול שקוטרו לרוב היה כ-60 ס"מ, ושרווחו בפירנצה של המאה ה-15. גדעון עפרת כותב כי "עיגול ה"טונדו" מבטא צורה אידיאלית, קוסמית, אינסופית." [6] רומאנו אינו מהסס ומגדיל את **הטונדו** לקוטר של 100 ס"מ ובכך מעצים את האופי הדתי-אמוני-אומנותי של בעל החיים, את האמנות ואת כוחו של המבט.

2 שם, עמ' 25
3 פ. גלבי, א. רומאנו (2021), **פעימה וקו, רופא וצייר משוחחים על רפואה, אמנות, חיים.** הקיבוץ המאוחד: בני ברק
4 אלברט דירר. ארנבת צעירה, 1502. צבעי מים על נייר. 25.1X22.6 ס"מ. מוזיאון אלברטינה, וינה, אוסטריה.
5 אלברט דירר, אמן מתקופת הרנסנס הגרמני. היה ידוע ברישומיו המדויקים ובגישתו החדשנית שהצליחה לשלב פרספקטיבות אנושיות ומדעיות ביצירותיו.

האסף האחר, 2024, גרפיט על נייר, 56X50.2 ס"מ | **الأساف الأخر،** 2024، غرافيت على ورق، 56X50.2 سم
The Other Asaf, 2024, Graphite on paper, 56X50.2 cm

ארבע. רישומים

"עיניים הן, כידוע, פתח אל הנפש. תפקידן העיקרי הוא לאסוף אינפורמציה חזותית מן החוץ, אך אנו נוטים גם להבין דרכן משהו על המתרחש בפנים." [7]

הרישומים של רומאנו נחלקים לתתי סדרות המדגישות את המבט. ז'אן-פול סארטר [8] (Jean-Paul Sartre) כותב "כל מבט המכוון אלי מתבטא תוך כדי קשר עם הופעתה של צורה מוחשית בתוך שדה התפיסה שלנו, בניגוד למה שניתן לחשוב, הוא אינו קשור לשום צורה מוגדרת." [9] סארטר טוען, כי האובייקט נקבע על ידי תפיסת המתבונן. בהקשר זה, ההתבוננות של רומאנו באובייקטים האנושיים שלו, קרי דוגמניו, מופנית בחזרה אל עצמו. הוא רואה עצמו באמצעותם והם רואים אותו. מכאן נובעת ייחודיות הרגע של המפגש האינטימי בין השניים בסטודיו. מקרה קיצון הוא הדיוקן העצמי של הצייר, בו קביעת האובייקט מייצרת התבוננות מוכפלת. בחלק מהרישומים הדוגמנים מסיטים את מבטם או מפנים את גבם. ברישומים אלה, מוחצן העדר המבט ומודגשת נקודת מבטו ובחירתו המושכלת של רומאנו.

בתת-סדרה בנושא **רישומי האישה** משתמש רומאנו במשחקי כובד ומשקל וריחוף בחלל הנייר. גופה העירום של האישה מרחף בין גבולות הנייר מול כתמי הדיו הכבד המשאיר את חותם נוכחותה. רגע הייתה ונעלמה ואוויר גופה מתואר בקפידה ובעדינות בידי הצייר.

הרישומים של רומאנו מוקפים בחללים ריקים אך מלאים בפרטים זעירים המתארים חיים חיצוניים. באמצעות סגנון זה הוא יוצר פרשנות ויזואלית למתח בין החירות הפנימית לבין האילוצים החיצוניים, בדומה לסוגיה שעמדה בלב עולמו הרעיוני של סארטר. הדימויים מכריחים את הצופה להתמודד עם שאלות הנוגעות לאחריותו, לעיצוב עולמו ולמשמעות הקיום במציאות מורכבת.

חמש. סיום
כורסא אדומה וספר

"האם "להיכנס" פנימה, אליו ולמה שהוא מציע, או להסתכל על הציור ולהישאר בחוץ." [10]

פעימה וקו הוא שמו של ספר שכתבו הצייר אסף רומאנו וחברו פיטר גילבי, על רפואה, אמנות וחיים. השנים דנו בפרקי הספר השונים בציורים המתארים סצנות מעולם הרפואה, כל אחד מנקודת מבטו. נראה כי התערוכה מקיימת סנכרון בלתי אמצעי עם הספר באשר לנקודות מבט, אנשים, כתמים של צבע וחיים.

אסף רומנו, הוא אמן ישראלי בעל קול ייחודי באמנות הישראלית עכשווית, המתמקד בנקודות המפגש בין חזותיות, פילוסופיה והיסטוריה. יצירותיו מתאפיינות ביכולת להעמיק אל מעבר למובן מאליו, ולבחון את המורכבות של הקיום האנושי.

הפעימה של מי שהתיישב בכורסת הצייר האדומה היא לב התערוכה, והקו הוא רגע הקסם של מגע האמן בבד ובנייר, בכלי עבודותו.

מיטל קילמניק
אוצרת

7 פ. גלבי, א. רומאנו (2021), **פעימה וקו, רופא וצייר משוחחים על רפואה, אמנות, חיים.** הקיבוץ המאוחד: בני ברק
8 סארטר, מהפילוסופים המרכזיים של המאה ה-20, פיתח את תפיסת האקזיסטנציאליזם, במרכזה עומדת האחריות האישית של האדם על חייו.
9 סרטר, ז'אן פול (2007). **המבט**, 42. רסלינג: תל-אביב
10 פ. גלבי, א. רומאנו (2021), **פעימה וקו, רופא וצייר משוחחים על רפואה, אמנות, חיים.** הקיבוץ המאוחד: בני ברק

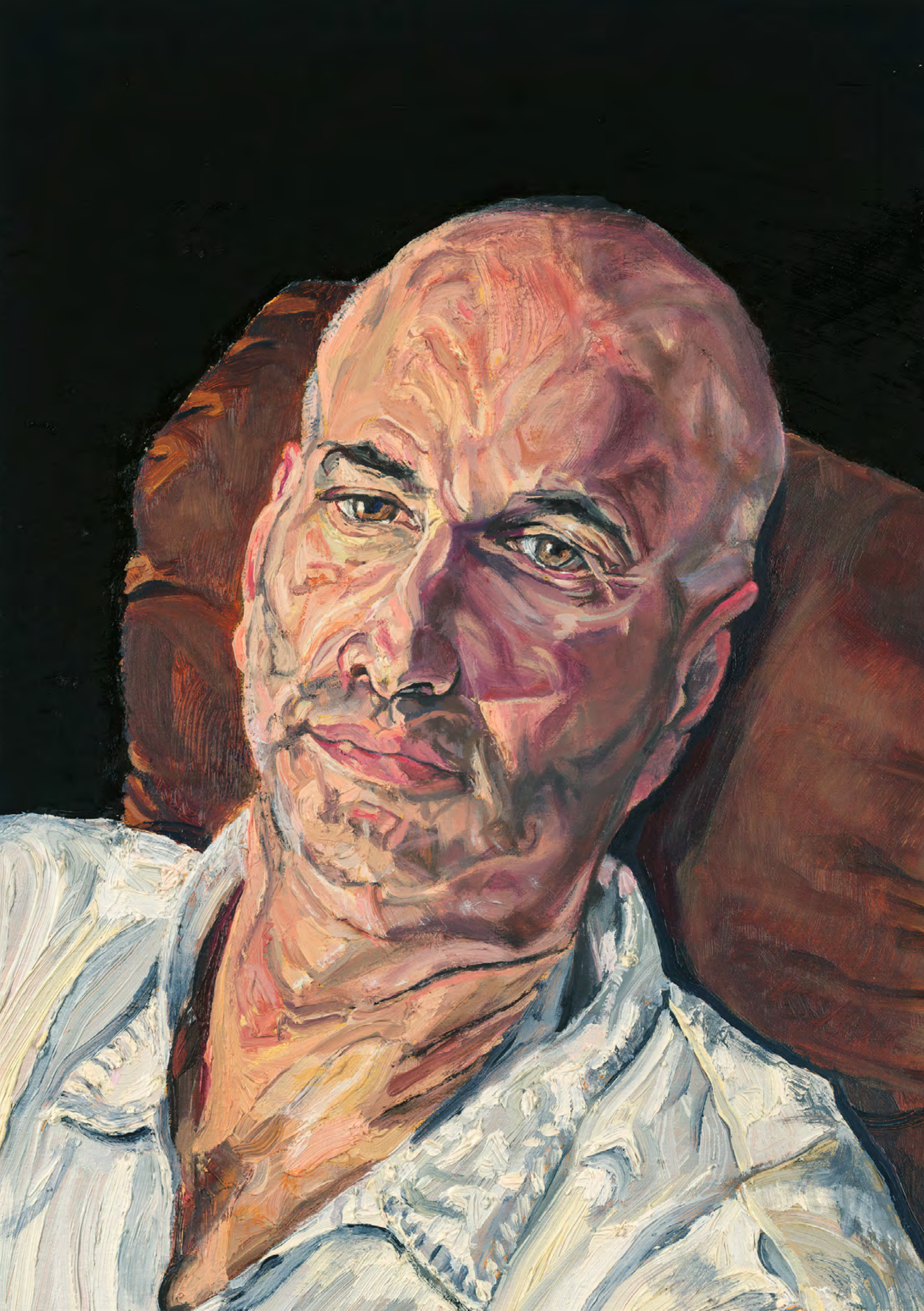

أساف رومانو
نبضة وضربة فرشاة*

غرفة، سقف مرتفع، جدران مليئة بالتصوير الزيتي والرسومات، حوض صغير، كرسي أحمر بذراعين متداعٍ، حامل رسم كبير في المركز.

طرقات على الباب، يدخل رجل مرتديًا قميص عمل أزرق، يجلس بتراخٍ على الكرسي المخصص للنموذج، يركز نظره على نقطة واحدة، يترك خلفه ما كان عليه للتو وينتظر. الرسّام رومانو يجلس أمام الحامل، يأخذ أدوات الرسم ويبدأ عمله.

هذا الوصف هو واحد من بين العديد من اللحظات التي يمكن تخيلها عند دخول المرسم الخاص برومانو والنظر إلى البورتريهات المعلقة على الجدران. يبدو أن رومانو قادر على ممارسة السحر على نماذجه. فهو يقدم رؤيته الحساسة بمهارة كبيرة، يخترق الطبقات المحيطة بالشخصية التي أمامه، والمرسمة، ويثير لدى المشاهد شعورًا بالصدق، الشفقة، الحزن، الوحدة والحب.

تم اختيار أربعة منجزات الأعمال لهذا المعرض في الجاليري على اسم أفتر بيرر في مركز الفنون التشاركي معلوت ترشيحا، والتي لها قاسم مشترك يحمل الكلمتين "نظرة حساسة." تعكس أعمال رومانو وجهات نظر مختلفة تعبر عن حساسية الفنّان وتعرضيّة الشخصية التي اختار رسمها.

واحد. بورتريهات

"عندما أدخل" إلى اللوحة، أكون مدركًا أنها عمل مسرحي، مرتب بدقة وتنظيم. الغرفة تشكل "خشبة مسرح"، بنية ثقافية تحكي قصة."[1]

للبورتريه البشري تاريخ طويل وتقاليد عريقة. في العصور القديمة، كان الملوك أو أفراد الطبقات العليا هم من يحظون بتمثيلهم بالرسم والنحت. كان البورتريه يخلد أرواح المشاهير: الفلاسفة، الشعراء، المفكرين، أصحاب المناصب، وأيضًا أولئك القادرين على دفع تكاليف العمل الفنّيّ لضمان بقاء أرواحهم تحلق وتأثر على الأجيال القادمة.

يعيد رومانو إحياء هذه التقاليد بأسلوبه الخاص. وهو يستضيف في ورشته أشخاصًا عاديين، أصدقاء قريبين وبعيدين، معارف، وحتى أولئك الذين يرى فيهم رومانو مكمون الرسم. أشخاص على وجوههم تظهر وديانا وتلالا تشكل بقع ضوء وظل مثيرة وعيونهم تعبر عن العمق. شغف الرسم لدى رومانو ينبع من هذه المشاهد. وهو يدعوهم لدخول مرسمه الجليلي، كل واحد يجلس بدوره ويترك شخصيته بيد الفنّان. تمر الدقائق، بقع اللون تتشكل على القماش وفي ذلك الحين تنسج كلمات منفردة على شكل جمل، حوار وماهية، شخصان في الغرفة، حامل الرسم بينهما، جلد ونسيج لتنكشف حقيقة مجردة بالخط والبقعة.

العلاقة الخاصة التي تُنسج أثناء الرسم ستظل تتردد في روحيّ الرسّام والمرسوم لسنوات. تُعرض البقع، التي امتزجت بشكل تآزري على شكل بورتريه كامل، أمام الجميع وتدعو المشاهد للغوص فيها، والنظر بصدق وتبني ما يقدمه البورتريه. رومانو ينجح في إثارة شعور لدى المشاهد مشابه لتلك الروح التي كانت تحلق في المرسم أثناء الرسم.

بورتريهات **رينا، نمرود، نعمة، وأوري** تنظر بجرأة إلى المايسترو رومانو وإلى المشاهد. النظرات المجمدة للوهلة الأولى تذيب شيئًا ما في المشاهد، وتنقل له حياة كاملة بنظرة واحدة.

* اسم المعرض مستوحى من كتاب أساف رومانو وبيتر غيلبي، الذي نُشر عام 2021.

1 غيلبي بيتر، رومانو أساف (2021)، **نبضة وضربة فرشاة، طبيب ورسّام يتحدثان عن الطب، الفن، الحياة،** 20 هكيبوتس همئوحاد: بني براك.

→

רואי, 2018-19, שמן על בד, 42X30 ס"מ

روئي، 2018-19، زيت على قماش، 42X30 سم

Roee, 2018-19, Oil on canvas, 42X30 cm

اثنان. أزواج

"من أجل خلق تجربة ذات معنى، يجب اختيار المعلومات البصرية بعناية كبيرة وفهم ما يتم التخلي عنه أيضًا."[2]

تتعاظم الحميمية التي تتشكل داخل جدران الاستوديو عندما يقوم الفنّان بتوثيق زوجين. تتسع دوائر الانكشاف، لتُظهر لعيني الرسّام أرواحًا مرتبطة بعلاقة زوجية. **معيان ونمرود، أريئلا وستيڤ**، لا ينظران إلى رومانو. الأولان ينظران إلى الجانب، كل منهما إلى نقطة مختلفة، ويبدوان وكأنهما مُوجهان. ما الذي يمكن لنظراتهما أن تخبر به المشاهد من الخارج عن طبيعة العلاقة وعن تلك اللحظة النادرة أمام الرسّام؟ في لحظة الانكشاف الحميمي وصمته، يجري اختبار الارتباط الإنساني.

معيان ونمرود واثقان في عريهما، فخوران لكن عيونهما تتجنب النظر. بالمقابل، **أريئلا وستيڤ** مكشوفان بحضورهما خلف القماش.

اختيار رومانو إحضار الأزواج إلى مرسمه يذكرنا بالاختيار التوراتي بجلب اثنين من كل نوع إلى فلك نوح. السنوات سوف تهتم بالاستمرارية، وتبشر بالأمل بعالم آمن وتؤكد على حميمية البقاء.

تظهر الحميمية الزوجية أيضًا في رسم **الأساف الآخر** الذي يصف صورة أخت جدته وابنها أساف، في ريغا خلال ثلاثينيات القرن العشرين. يقف الطفل أساف على كرسي تسنده والدته. فضاء اللوحة فارغ، والشخصيتان تشكلان مركز الثقل في الفضاء التصويري. حرص رومانو على إزالة الوزن من وصف الكرسي. الكرسي العائم مُصوَّر بخطوط خارجية فقط. الشخصيتان، اللتان تسردان قصة عائلية مأساوية عن معاداة السامية في ظل الحرب العالمية الثانية، تم تصويرهما برسم كامل، كثيف وناعم.

ثلاثة. حيوانات

"عندما نستجيب للعمل الفنّي، لقوته، لسحره، فإننا نأخذ معنا شيئًا منه إلى الحياة نفسها."[3]

يتم وصف الحيوانات عند رومانو وكأنها تأخذ استراحة من سباق البقاء والهروب. في لحظة معينة، أثناء الجري واللهاث، توجه نظرها مباشرة إلى الرسّام. يلتقط رومانو هذه اللحظة ويصفّيها على القماش. إنه يخلد لحظة نادرة من التواصل المباشر، تعبر عن الفضول، الخوف، والحب.

توصيفاته مجازية في جوهرها. فهو يصور دوائر من التواصل تثير إحساسًا تجريبيًا وتحرك المشاعر لدى المشاهدين. تفكيك الشكل والمضمون في اللوحات يسمح بالنظر في تقنيات، أساليب، رموز، ومصادر التأثير.

العمل **الأرنب الصحراوي** يردد أصداء لوحة **الأرنب اليافع**[4] للفنّان الألماني ألبريخت دورر[5] من القرن السادس عشر. يجسد هذا العمل العلاقة بين الفن والطبيعة من خلال تصوير دقيق ومفصل يشهد على براعة في دراسة النسب ومحاكاة الطبيعة. على غرار دورر وغيره من كبار الفنّانين، يقوم رومانو بتوثيق الحيوانات في بيئتها الطبيعية، وفي بعض الأحيان يرسمها داخل مرسمه وهي ميتة. في المعرض، يظهر رسم **أرنب منهك** مستلقٍ في وسط الصفحة، بحيث لا يزال بالإمكان الشعور بدفء جسده ونعومة فرائه.

لوحة **الأيل المنقرض** تستحضر تأثيرًا تاريخيًا لمفهوم **التوندو** وهو مصطلح نهضوي يشير إلى الأعمال الفنّية ذات الشكل الدائري بقطر حوالي 60 سم، والتي كانت شائعة في فلورنسا خلال القرن الخامس عشر. كتب الناقد جدعون عوفرات أن دائرة **"التوندو"** تعبر عن شكل مثالي، كوني، ولا نهائي"[6]. لكن الفنّان رومانّو لا يتردد ويقوم بتوسيع **التوندو** ليصل قطره إلى 100 سم، مما يعزز الطابع الديني والإيماني والفنّي للحيوان، والفن، وقوة النظرة.

2 غيلبي بيتر، رومانو أساف (2021)، **نبضة وضربة فرشاة، طبيب ورسّام يتحدثان عن الطب، الفن**، الحياة، 25 هكيبوتس همئوحاد: بني براك.
3 غيلبي بيتر، رومانو أساف (2021)، **نبضة وضربة فرشاة، طبيب ورسّام يتحدثان عن الطب، الفن**، الحياة. هكيبوتس همئوحاد: بني براك.
4 ألبريخت دورر، أرنب بري يافع، 1502. ألوان مائية على ورق. 25.1X22.6 سم. متحف بريطانيا، فينا، النمسا.
5 ألبريخت دورر، فنّان من عصر النهضة الألماني. كان معروفًا برسوماته الدقيقة ونهجه المبتكر الذي نجح بدمج المنظور الإنساني مع المنظور العلمي في أعماله.
6 عوفرات جدعون (2014). في الواقع، لماذا ليس شكل مثلث؟ مخزن جدعون عوفرات، أرشيف النصوص أيار 28.

أربعة. الرسومات

"العيون، كما هو معلوم، هي نافذة إلى الروح. وظيفتها الأساسية جمع المعلومات البصرية من الخارج، لكننا نميل أيضًا إلى فهم ما يجري في الداخل من خلالها."[7]

تنقسم رسومات رومانو إلى مجموعات فرعية تُبرز النظرة. كتب الفيلسوف جان بول سارتر[8]: "كل نظرة موجهة إليّ يجري التعبير عنها من خلال العلاقة مع ظهور شكل ملموس في حقل إدراكنا، لكنها على عكس ما يعتقد ليست مرتبطة بأي شكل محدد"[9]. يرى سارتر أن الكائن أو الموضوع يتحدد من خلال إدراك المشاهد. في هذا السياق، تركيز رومانّو على النماذج البشرية التي يرسمها، أي نماذجه، تعود لتوجّه إليه. فهو يرى نفسه من خلالهم، وهي تراه أيضًا. ومن هنا تأتي خصوصية اللحظة التي تجمع الاثنين في الاستوديو. مثال متطرف على ذلك هو البورتريه الذاتي للفنّان، حيث يُظهر تحديد الكائن نوعًا من التأمل المزدوج.

في بعض الرسومات تقوم موديلات الرسم بإزاحة نظراتها أو إدارة الظهور. في هذه الأعمال، يظهر غياب النظرة بشكل بارز، وتبرز وجهة نظر واختيار رومانو المدروسين.

في سلسلة فرعية في موضوع **رسومات المرأة**، يستخدم رومانو تلاعبات بين الثقل والتحليق في فضاء الورق. يظهر جسد المرأة العاري وكأنه يحلّق بين حدود الورق، مقابل بقع الحبر الكثيفة التي تُبرز أثر وجودها. لحظة كانت فيها واختفت، ويتم وصف فراغ جسدها بدقة ورقة فائقة بيد الرسّام.

رسومات **رومانو** محاطة بفضاءات فارغة، لكنها تعج بتفاصيل صغيرة تصف الحياة الخارجية. من خلال هذا الأسلوب، يخلق رومانو تفسيرًا بصريًا للتوتر القائم بين الحرية الداخلية والقيود الخارجية، على غرار القضايا التي كانت في صميم أفكار سارتر. ترغم الصور المشاهد على مواجهة أسئلة تتعلق بمسؤوليته، تشكيل عالمه، ومعنى الوجود في واقع معقد.

خمسة. الخاتمة
كرسي أحمر وكتاب

"هل 'ندخل' إلى دخلها، إليها وإلى ما تعرضه، أم نظر إلى اللوحة ونبقى في الخارج."[10]

نبضة وضربة فرشاة هو عنوان كتاب ألّفه الرسّام أساف رومانو وصديقه بيتر غيلبي، يتناول موضوعات الطب، الفن، والحياة. ناقش الاثنان في فصول الكتاب المختلفة رسومات تصوّر مشاهد من عالم الطب، كل منهما من وجهة نظره الخاصة.

يبدو أن المعرض يتناغم بشكل عفوي مع الكتاب فيما يتعلق بوجهات النظر، الشخصيات، بقع الألوان، والحياة.

أساف رومانو هو فنّان إسرائيلي ذو صوت مميز في الفن الإسرائيلي المعاصر، يركز على نقاط الالتقاء بين البصري، الفلسفة والتاريخ. تتسم أعماله بقدرتها على الغوص فيما وراء البديهي واستكشاف تعقيدات الوجود الإنساني.

نبضة من جلس على الكرسي الأحمر الخاص بالفنّان هي جوهر المعرض، وضربة الفرشاة هي لحظة السحر التي يلمس فيها الفنّان القماش أو الورق بأدوات عمله.

ميطال كيلمنيك
قيّمة المعرض

7 غيلبي بيتر، رومانو أساف (2021)، **نبضة وضربة فرشاة، طبيب ورسّام يتحدثان عن الطب، الفن،** الحياة. هكيبوتس همئوحاد: بني براك.
8 سارتر، من الفلاسفة الرئيسيين في القرن العشرين، طور مفهوم الوجودية، وفي مركزها المسؤولية الشخصية للإنسان على حياته.
9 سارتر، جان بول (1966). **الوجود والعدم،** 433. دار الآداب: بيروت.
10 غيلبي بيتر، رومانو أساف (2021)، **نبضة وضربة فرشاة، طبيب ورسّام يتحدثان عن الطب، الفن،** الحياة. هكيبوتس همئوحاد: بني براك.

Five. Conclusion
A Red Armchair and a Book

"Should one "dive" into it and what it offers, or rather look at the painting and remain on the outside." [10]

A Beat and a Brushstroke is the title of a book written by the painter Assaf Romano and his friend Peter Gilbey. It deals with medicine, art, and life. In it, the two men discuss, each from his own perspective, paintings that portray scenes from the world of medicine. The exhibition appears to be directly in sync with the book, regarding perspectives, people, flecks of color, and life. The Israeli painter Assaf Romano possesses a singular voice within contemporary Israeli art, focusing on the intersections between visuality, philosophy, and history. His works are characterized by an ability to plumb the depths below the superficial and to examine the complexity of human existence.

The beat of those who reclined in the painter's red armchair is at the heart of the exhibition, and the brushstroke is the magical moment at which the artist touches canvas and paper with the tools of his trade.

Meital Kilemnik
Curator

10 P. Gilbey and A. Romano (2021), **A Beat and a Brushstroke, A Physician and a Painter Discuss Medicine, Art, and Life**. HaKibbutz HaMe'uhad: Bnei Brak.

←

מראה הצבה: **רינה,** 2018, שמן על בד, 42X30 ס"מ
נמרוד, 2020, שמן על בד, 36X30.5 ס"מ
האיש מהשבעה אצל בילי, 2021, גרפיט על נייר, 40X29 ס"מ

منظر التثبيت: **رينا،** 2018, زيت على قماش, 42X30 سم
نمرود، 2020, زيت على قماش, 36X30.5 سم
امرأة من سبعة أيام الحداد عند بيلي، 2021, غرافيت على ورق, 40X29 سم

Placement view: **Rina,** 2018, Oil on canvas, 42X30 cm
Nimrod, 2020, Oil on canvas, 36X30.5 cm
The Man from the "Shivaa" at Billy's, 2021, Graphite on paper, 40X29 cm

דיוקן דודו פלמה בחולצת עבודה, 2020-21, שמן על בד, 64X56.5 ס"מ | **بورتريه دود بلما في قميص العمل،** 2020-21، زيت على قماش، 64X56.5 سم | **Dudu Palma portrait with working shirt,** 2020-21, Oil on canvas, 64X56.5 cm

century artist Albrecht Dürer.[5] The work illustrates the link between art and nature through precise and detailed description that demonstrates a talent for investigating proportions and imitating nature. Like Dürer and other great masters, Romano sketches animals in their natural environment, and in his workroom he also paints lifeless animals. The exhibition includes a drawing of a **Wrecked Rabbit** spread out on the center of the page. One can still sense the warmth of its body and the softness of its fur.

The painting titled **The Extinct Ram**, evokes the historical influence of the **Tondo** – a Renaissance term for circular works of art of around 60 cm. diameter, which were common in fifteenth century Florence. Gideon Ofrat writes that the "circle of the **'Tondo'** expresses an ideal, cosmic, infinite form." [6] Romano unhesitatingly enlarges the tondo to a diameter of 100 cm., thereby amplifying the animal's religious-artistic nature, as well as art and the power of the gaze.

Four. Drawings

"Eyes, as we know, are a window to the soul. Their main purpose is to collect external visual information, but we also tend to understand through them something of what is going on inside." [7]

Romano's drawings are divided into sub-series that underscore the gaze, or "look." Jean-Paul Sartre[8] writes that "Every look directed at me is expressed through a connection to the appearance of a tangible form within our field of perception, contrary to what we may think, it is unconnected to any defined form."[9] Sartre argues that the object is determined by the observer's perception. In this context, Romano's look at his human objects, namely his models, is turned back onto him. He sees himself through them and they see him. This explains the singularity of the moment of intimate meeting between the two in the studio. The extreme case is the painter's self-portrait, in which the determination of the object creates a dual observation. In some of the drawings, the models avert their gaze or turn their back. Here, the absence of a look is externalized, while Romano's perspective and considered choice is underscored.

In his sub-series titled **Sketches of the Woman**, Romano toys with weight and floating on the space of the paper. The woman's naked body floats between the borders of the paper, confronting the splashes of heavy ink that leave the impression of her presence. In a moment she was here and disappeared, and her ethereal body is precisely and delicately portrayed by the painter.

Romano's drawings are surrounded by vacant spaces but are filled with minute details that describe life outside. Through this style he creates a visual interpretation of the tension between inner freedom and external constraints, recalling Sartre's core intellectual issue. The images force viewers to confront questions concerning their responsibility, the way they shape their world, and the meaning of existence in a complex reality.

5 Albrecht Dürer was a German Renaissance artist, known for his precise drawings and his innovative approach, combining human and scientific perspectives in his works.
6 Gideon Ofrat (2014). **Actually, Why Not a Triangular Format.** Gideon Ofrat's Warehouse, Archive of Texts. May 28, 2014.
7 P. Gilbey and A. Romano (2021), **A Beat and a Brushstroke, A Physician and a Painter Discuss Medicine, Art, and Life**. HaKibbutz HaMe'uhad: Bnei Brak.
8 Among the foremost philosophers of the twentieth century, Sartre developed the concept of existentialism, at the center of which lies the individual's personal responsibility for their life.
9 Jean-Paul Sartre (2007). **The Look**, 42. Resling: Tel-Aviv.

souls. The patches that have synergistically combined to form a complete portrait are laid forth and invite the viewer to dive into them, to eye them without prejudice, and to respond to what the portrait offers. Romano arouses in the viewer something of the ambience that permeated the studio as he painted. The portraits of **Rena, Nimrod, Na'ama,** and **Uri** gaze steadfastly at the master Romano and the viewer. The figures' apparently frozen look melts something within the viewer, as an entire life is conveyed to them through a single gaze.

Two. Couples

"To create a significant experience, one must carefully choose the visual information and also understand what to let go." [2]

The intimacy that evolves within the studio walls is heightened when the artist documents a couple. The circles of exposure broaden as the painter observes two people linked into a couple. **Ma'ayan** and **Nimrod, Erella** and **Steve** are not looking at Romano. The former are looking sideways, each in a different direction, in what appears to be a staged pose. What can a viewer divine from the nature of the relationship, or about that rare moment sitting opposite the painter? The human relationship is tested in the moment of calm, intimate exposure. **Ma'ayan** and **Nimrod** are confident in their nudity, proud although averting their gaze, while **Erella** and **Steve** seem exposed as they sit before the canvas.

Romano's decision to lead couples into his studio recalls the Biblical story of how Noah led two of each kind to his ark. These couples would ensure continuity, instill hope for a secure world, and affirm survival through intimacy. The intimacy of couples surfaces also in the drawing titled **The Other Assaf**, which portrays the figure of his grandmother's sister and her son Assaf, in 1930s Riga. The boy Assaf is standing on a chair as his mother supports him. The center of the painting is blank, and the two figures constitute the center of gravity of the painted space. Romano deliberately drew only an outline of a weightless, floating chair. These figures, which tell a tragic family story of antisemitism in the shadow of World War II, are drawn in full, dense softness.

Three. Animals

"When we submit to a work of art, to its power, its magic, we take with us something of it into life itself." [3]

Romano portrays animals that have paused in their constant endeavor to survive or to flee. At a particular moment, as they run and gasp for air, they gaze at the painter. Romano captures this moment and distills it onto the canvass. He perpetuates a rare moment in direct communication, which expresses curiosity, fear, and love. His portrayals are essentially metaphorical. He describes circuits of communication that arouse a sensed experience and extract emotion among viewers. By deconstructing the form and content of the paintings one is able to observe techniques, styles, symbols, and sources of influence.

The work titled **Desert Hare** refers to the painting **Young Hare**[4] by the sixteenth

2 Ibid., p. 25.
3 P. Gilbey and A. Romano (2021), **A Beat and a Brushstroke, A Physician and a Painter Discuss Medicine, Art, and Life**. HaKibbutz HaMe'uhad: Bnei Brak.
4 Albrecht Dürer, Young Hare, 1502. Watercolor on Paper. 22.6 x 25.1 cm. Albertina Museum, Vienna.

Assaf Romano
A Beat and A Brushstroke*

A room, a high ceiling, walls covered in paintings and drawings, a small sink, a rickety red armchair, a large easel in its center.

A knock at the door, a man in a blue laborer's shirt enters, reclines in the model's armchair, focuses his gaze on a single spot, sheds what he was until recently, and waits. Romano the painter sits down at the easel, takes up his painting tools and gets to work.

This description is among any number one may imagine as one approaches Romano's studio and inspects the portraits hanging on the walls. Romano appears to work magic on his models. He gently conveys his perspective, and with great skill he penetrates the layers that envelop the figure opposite him he has painted, and instils in the observer a sense of sincerity, compassion, sadness, loneliness, and love.

The four bodies of work displayed in the exhibition at the Apter-Barrer Gallery at the Ma'alot- Tarshiha Art Center share the quality of "sensitive perspective." Romano's works display various perspectives that convey the artist's sensitivity and the vulnerability of the figure he has chosen to paint.

* The title of the exhibition is borrowed from that of the book by Peter Gilbey and Assaf Romano, published in 2021.

One. Portraits

"When I 'enter' a painting, I am aware that this is something theatrical, staged, meticulously and precisely arranged. The room constitutes a 'stage.' A cultural structure that tells a story." [1]

The human portrait has a long history and tradition. In the ancient world it was the rulers and the upper classes that were painted and sculpted. The portrait perpetuated the spirit of the famous: philosophers, poets, thinkers, men in high positions, and those who had the means to pay for the work, so that their spirit would endure and influence future generations.

Romano recreates these traditions in his unique way. Those who come to his workshop are ordinary people, friends from near and far, acquaintances, and others in whom Romano identifies potential for a painting. These are people in whose faces valleys and hills have been etched, creating impressive patches of light and shade, and whose eyes express depth. Romano's passion for painting derives from these visages. He invites them into his Galilee studio, each in turn sits for him and places their image in the artist's hands. Minutes tick by, patches of color take shape on the canvas, while a few words are formed into sentences, into conversation and substance. Two people in a room, separated by an easel, light and fabric unfold, and a distilled truth emerges in brushstrokes and flecks of paint.

The special relationship that evolves during the painting process will remain lodged for years in both the artist's and the sitter's

1 P. Gilbey and A. Romano (2021), **A Beat and a Brushstroke, A Physician and a Painter Discuss Medicine, Art, and Life**, 20. HaKibbutz HaMe'uhad: Bnei Brak.

ART
CENTER &
GALLERY
Apter-Barrer, Ma'alot-Tarshicha

artsmaalot.com

Apter-Barrer Art Center and Gallery

15 Ben-Gurion St. Ma'alot-Tarshicha | **artsmaalot.com**
Sun, Mon, Wed 10:00-14:00, 16:00-19:00
Tue, Thu 10:00-16:00 Sat 11:00-13:00

Chairman: Mishael Chirurg
Director Gallery and Art Center: Tami Shachar-Yaron
Curator: Meital Kilemnik
Gallery Guidance: Yael Ramon, Yael Shalev
Hebrew Editing: Judith Linik-Levi
Arabic Translation: Nawaf Atamnah
English Translation: Avner Greenberg
Graphic Design: Studio MiKa
Photography: Meital Kilemnik
Scans: Studio HC Tel Aviv

Supported by:
Ministry of Culture and Sport
Jewish Federation of Greater Philadelphia

Ministry of Culture and Sport
Jewish Federation of Greater Philadelphia

←

בחזית: **האיל הנכחד**, 2010, שמן על בד, קוטר 100.5 ס"מ
صورة الغلاف: **الأيل المنقرض، 2010**، زيت على قماش، القطر 100.5 سم
cover image: **The Extinct Ram**, 2010, Oil on wood, 100.5 dim

→

מראה הצבה: **צבאיים**, 2024, גרפיט על נייר, 65X50.2 ס"מ
מעיין ונמרוד, 2016-22, שמן על עץ, קוטר 120 ס"מ

مشهد التثبيت: **ظبيان**، 2024، غرافيت على ورق، 65X50.2 سم
معيان ونمرود، 2016-22، زيت على خشب، القطر 120 سم

Placement view: **Deer**, 2024, Graphite on paper, 65X50.2 cm
Maayan and Nimrod, 2016-22, Oil on wood, 120 dim

ART
CENTER &
GALLERY
Apter-Barrer, Ma'alot-Tarshicha

Assaf Romano

A Beat and A Brushstroke

03.01-26.02.25 **Curator: Meital Kilemnik**